

Výroční zpráva Univerzitní knihovny Univerzity Hradec Králové za rok 2020

Úvod

Univerzitní knihovna poskytuje knihovnické a informační služby akademickým pracovníkům a studentům Univerzity Hradec Králové. Stejně služby využívají studenti Univerzity třetího věku a uživatelé z řad veřejnosti. Skladba knihovního fondu nabízí široké spektrum odborné literatury z oblasti humanitních a sociálních věd, přírodovědných a technických oborů. Knihovní fond pokrývá veškeré akreditované obory, vyučované na UHK, které mají stěžejní postavení pro akademické pracovníky a studenty Univerzity Hradec Králové.

Pandemie Covid 19

Veškeré odborné aktivity byly v roce 2020 zcela zásadně ovlivněny nečekanou a mimořádnou situací související s pandemií onemocnění covid-19 a opakovaným vyhlášením nouzového stavu (od 12. března a následně od 5. října). Nouzový stav a osobní nepřítomnost studentů ve výuce, doporučená práce v režimu home office a poskytování bezkontaktních služeb velmi proměnily mnohé procesy a ovlivnily významně veškeré poskytované služby. Pandemie a následná opatření zasáhly do počtu aktivních čtenářů, počtu fyzických výpůjček, počtu rešerší, exkurzí, zabezpečených MVS, rezervací, odborných školení, způsobu komunikace s uživateli služeb i způsobu poskytování informačních služeb, procesu vyřazování literatury a změnily realizaci pracovních porad a podobu konzultací.

Mnohé procesy se přesunuly do online prostředí. Dlouhodobě byly prodlouženy bez sankcí zápůjčky literatury a nabídnuto bylo široké spektrum databází s přístupem do Digitální knihovny Kramerius, do Národní digitální knihovny – Covid a mnoha dalších zdrojů informací.

Vstup do univerzitní knihovny byl nejprve pro omezený počet uživatelů za dodržení přísných hygienických opatření, později byl zakázán zcela a byl nahrazen bezkontaktním výdejem předem připravených dokumentů. Literaturu bylo možné vracet zprvu osobně, později však pouze poštou nebo prostřednictvím biblioboxu. Navracená literatura byla ponechána na 48 hodin v režimu karantény. Bylo potřeba zvýšit dezinfekci prostor knihovny, často dotýkaných předmětů i zamezit setkávání kolegů na pracovišti. Mnohá školení a workshopy byly realizovány pouze online formou. Podobně probíhal letošní Knižní veletrh pořádaný v rámci celorepublikové akce Týden knihoven.

Pro řešení studijních potřeb byla zřízena infolinka a možnost obracet se na zaměstnance knihovny s rozmanitými dotazy prostřednictvím e-mailů. Umožnili jsme pro studenty rovněž online registraci. Stěžejním úkolem však bylo zpřístupnění studijní literatury.

Zcela zásadní význam mělo v souvislosti s probíhající pandemií a omezením fyzického přístupu uživatelů k fondům knihovny využívání digitálních fondů. Kromě rozsáhlých souborů univerzitou předplacených databází mělo klíčový význam mimořádné zpřístupnění **Národní digitální knihovny – Covid**.

Od března do května 2020 a následně od listopadu 2020 do června 2021 se podařilo na základě podpisu licenčních smluv mezi MK ČR, SČNK a Dilí, úplné zpřístupnění **Národní digitální knihovny – Covid**. plně byly specializovaným knihovnám, univerzitním knihovnám a vědeckým pracovištím online zpřístupněny digitalizované dokumenty dříve dostupných na trhu prostřednictvím digitálních knihoven provozovaných Národní knihovnou ČR, Univerzitou Karlovou v Praze, Moravskou zemskou knihovnou v Brně, Knihovnou Akademie věd ČR, Národní technickou knihovnou a Městskou knihovnou v Praze. Díky nim byl zajištěn online přístup také ke všem dílům chráněným autorským zákonem včetně nejnovější literatury.

Také největší distributoři odborné literatury umožnili exkluzivní přístupy do jinak placených databází. Nabídli studentům

i akademickým a vědeckým pracovníkům UHK možnost využít zdarma mnohaoborově zaměřené databáze odborné literatury, především EBSCO, Albertina icome Praha, Suweco, a Elsevier,

Albertina icome Praha zareagovala velmi rychle na vyhlášení nouzového stavu a pandemických opatření a poskytla studentům a ak. pracovníkům UHK dočasné rozšíření licence e-knih pro neomezený počet současně připojených uživatelů na platformě **Pro Quest Ebook Central**, dále bezplatný 60-ti denní přístup do kolekce knih od vydavatelství **Taylor and Francis** pro společenské vědy a humanitní obory a dále pro přírodovědné obory, technické obory a medicínu. V březnu jsme získali rovněž přístup do 33 000 e-knih od vydavatelství **Oxford University Press** s kolekcemi výchova a vzdělávání, klinická psychologie a medicína. Rovněž vydavatelství **Elsevier** poskytlo v srpnu 2020 bezplatný přístup do bohaté kolekce učebnic na platformě Science Direct.

Projekt „Rozšíření kapacit volného výběru Univerzitní knihovny“

Již ve druhé polovině roku 2019 byl vypracován projekt **„Rozšíření kapacit volného výběru Univerzitní knihovny I. a II. etapa“**, který souvisel s požadavkem UHK umístit do stávajícího prostoru UK v souvislosti s dislokací katedry anglického a francouzského jazyka do budovy A příruční knihovny těchto kateder, které se dosud nacházely v budově E. Bylo potřeba vytvořit prostor pro uložení zhruba 11.000 knih, včetně pořízení nových knihovních regálů ve volném výběru. Zpracováním úvodní studie byl pověřen Ateliér Hájek, s.r.o. z Hradce Králové a Ing. arch. Tereza Jirásková, realizaci vysoutěžila firma Eramont, s.r.o. z Hradce Králové.

Během I. etapy bylo hlavním záměrem přesunout všechny počítače studijní zóny z prostoru pod galerií do horních prostor a využití stávajícího prostoru pod galerií pro umístění celkem 14 regálů.

Ve studijní zóně v prostoru galerie bylo navrženo nové uspořádání stávajících stolů do tzv. hnízd pro možnost práce studentů ve skupinách. Dle projektu se počítalo nejprve pouze se šesti počítači napojenými na síť UHK, a teprve následně se podařilo tento počet rozšířit o dalších 16 počítačů. Regály pro přízemní prostor měly svým designem kopírovat regály, které tvoří stávající vybavení Univerzitní knihovny.

Ve fázi studie byla vytvořena rovněž II. etapa přestavby, která počítala s vytvořením Malého přednáškového sálu v prostoru tzv. Malé studovny, kde mělo dojít k posunům regálů, aby zde vznikl dostatečný prostor. V únoru a březnu roku 2020 jsme byli informováni investičním oddělením UHK, že k realizaci II. etapy již nedojde se zdůvodněním, že vybraný a zároveň jediný možný prostor není zcela vhodný pro tuto přestavbu. Realizace I. etapy byla zahájena 7. lednu 2020 a byla ukončena a předána k užívání dne 14. února 2020.

Dále byla Univerzitní knihovna požádána, aby předala pro potřeby výuky **Mediální studovnu**, která doposud pod její správu náležela, studovna byla kompletně připravena pro výuku práce s databázemi, byla vybavena novými pohodlnými židlemi a počítači z projektu Podpora rozvoje studijního prostředí. Probíhala zde školení pro práci s databázemi, přednášky a příprava studentů pro výuku. Studenti byli zvyklí Mediální studovnu využívat, a pociťovali ukončení této možnosti jako velkou ztrátu. Od tohoto okamžiku začala UK usilovat o datové a síťové připojení 15 počítačů z Mediální studovny v prostoru Malé studovny. Náklady byly vyčísleny na 79.000,- Kč, ale k realizaci bohužel v roce 2020 nedošlo, a proto ji UK zařadila znovu do investičních záměrů roku 2021.

Služby

Posláním knihovny je získávání, zpracovávání, uchovávání a zpřístupňování knihovního fondu, poskytování výpůjčních služeb

absenčních a prezenčních, meziknihovní služby, rešeršní služby, referenční služby, přístup k elektronickým zdrojům, exkurze knihovnou, školení k elektronickým informačním zdrojům. Některé tyto služby lze využívat i mimo univerzitu a její síť, například přístup k online katalogu a databázím.

Kromě těchto odborných kompetencí poskytuje Univerzitní knihovna dílčí aktivity v oblasti podpory vědy a výzkumu, je připravena pomoci vytvářet citační analýzy, podporu v oblasti Open Access publikování a přidělování identifikátorů DOI.

V době mimo nouzový stav mohou studenti a pedagogové využívat kromě ústřední knihovny tři pobočkové a jedenáct příručních knihoven. Knihovna je otevřena 50 hodin týdně, v době uzavření knihovny je možné vrácení výpůjček do biblioboxu, který je umístěn v prostorách haly před knihovnou. V době pandemie byl provoz pobočkových a příručních knihoven výrazně omezen a dílčí změny otevírací doby se týkaly také knihovny ústřední.

V roce 2020 dosáhl fond 280 900 knihovních jednotek, v knihovně je registrováno celkem 4 311 aktivních čtenářů. V roce 2020 knihovnu navštívilo 16 250 návštěvníků. Čtenáři si vypůjčili 33 158 publikací a prodloužili si 38 909 výpůjček. V rámci meziknihovních výpůjčních služeb bylo přijato celkem 128 požadavků. Zprostředkovali jsme zapůjčení 85 monografií a získali pro naše uživatele 20 xerokopií. Z našich fondů jsme zapůjčili externím žadatelům dva tituly. Bylo vypracováno 153 rešerší pro akademické pracovníky i pro studenty Univerzity Hradec Králové.

Markantní ponížení počtu aktivních čtenářů v souvislosti s pandemickými opatřeními v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019 je velmi dobře patrné na grafu, který je součástí této výroční zprávy.

Doplňování a zpracování knihovního fondu

Nákup knih v roce 2020 byl jen částečně pandemií. Hlavním zdrojem doplňování knihovního fondu Univerzitní knihovny byl

nákup knih a dalších dokumentů z projektů akademických pracovníků univerzity. Zahraniční literatura pořízená z projektů byla zakoupena prostřednictvím dodavatelských firem Bohemian Ventures, Mega Books, Kuba Libri a řady dalších. Knihovní fond univerzitní knihovny byl obohacen o knižní dary jednotlivců, převážně pedagogů univerzity. Výměnou získala knihovna 21 titulů a odeslala dvě publikace. V rámci projektu Česká knihovna získala univerzitní knihovna 21 nových titulů. V rámci projektu Týden knihoven obohatila fondy o 138 nových odborných titulů. V roce 2020 bylo ve spolupráci s akvizičním oddělením UK nakoupeno **celkem 3 966 nových titulů ve výši 1,480.651,51 Kč**. Celkem 98,5 % všech publikací bylo zakoupeno z prostředků fakult.

Záznamy jsou zpracovávány podle platných mezinárodních standardů RDA. Bylo zpracováno 2 223 titulů, z toho 943 českých a 1 280 zahraničních knih. Bylo vypracováno 1 453 autoritních záznamů, v knihovním katalogu bylo opraveno 311 záznamů a rekatalogizováno 67 záznamů.

Projekty, grantová politika

V roce 2020 univerzitní knihovna i nadále plnila celouniverzitní projekt **Strategický rozvoj Univerzity Hradec Králové**. Díky tomuto projektu získala knihovna na pět let finanční prostředky na odborného lektora pro práci s EIZ.

Také výuku práce s EIZ významně poznamenala v roce 2020 opatření spojená s pandemií koronaviru. Do poloviny března a následně od září do poloviny října probíhaly kurzy ve standardním režimu. V roce 2020 bylo realizováno celkem šest pětidených cyklů školení práce s elektronickými informačními zdroji pro akademické pracovníky, zúčastnilo se jich celkem 27 účastníků, z nich všichni získali osvědčení o absolvování. Důraz byl kladen hlavně na citační a bibliografické databáze Web of Science a Scopus a multioborovou databázi EBSCO. Další databáze byly

představeny prostřednictvím e-learningových kurzů v prostředí Moodle - Literature Online, ACM, Science Direct, JSTOR, Sage Journals a SpringerLink. V roce 2020 proběhlo celkem 25 individuálních konzultací k práci s EIZ. Od počátku zimního semestru nebylo možné využívat pro výuku Mediální studovnu a bylo nezbytné si předem pro výuku rezervovat prostory jediné počítačově vybavené posluchárny na budově A.

Univerzitní knihovna pokračovala v roce 2020 v realizaci projektu **CzechELib**. Projekt CzechELib vytvořil kvalitnější podmínky pro přístup k EIZ, zvýšil výkonnost v oblasti výzkumu, vývoje a vzdělávání, zjednodušil financování databází, zlepšil povědomí o statistických údajích: přístupech, rešerších a stažených plných textů z databází. V roce 2020 jsme se zaměřili na výběr analytických nástrojů a následně se rozhodli v rámci

CzechELibu pro nákup produktů InCites a SciVal, které přispívaly v roce 2020 ke komfortnější analýze publikační činnosti a dopadu výzkumné práce na úrovni jednotlivců, týmů, pracovišť, institucí i jednotlivých oborů. V rámci projektu CzechELib jsou pro UHK dlouhodobě podpořeny databáze: Web of Science a Scopus (bibliografické citační databáze), databáze zaměřená na literaturu – Literature Online. Dále databáze ScienceDirect a SpringerLink pro oblast přírodních a technických věd, databáze Sage a JSTOR, které jsou zaměřeny na humanitní a sociální vědy. Databáze EBSCO je multioborová a databáze ACM se zaměřuje na výpočetní techniku a mobilní zařízení.

Univerzitní knihovně se podařilo i v roce 2020 získat **dotaci Krajského úřadu KHK** ve výši 40.000,- Kč na realizaci 5. ročníku Knižního veletrhu, který je pořádán v rámci celostátní akce Týden knihoven a konal se letos v on line podobě.

Další zdroje na podporu vědy, výzkumu a vzdělávání

V roce 2020 podepsala UHK s Národní knihovnou v Praze licenční smlouvu, díky které mohli registrovaní uživatelé UK UHK

prostřednictvím online přístupu využívat mnohaoborově zaměřené **databáze Národní digitální knihovny děl nedostupných na trhu (DNNT)**, vydaných do roku 1989. Od února roku 2021 se předpokládá, že se tato časová hranice posune do roku 2007 u monografií a do roku 2009 u periodik. Nově se tak uživatelé dostanou k plným textům těchto dokumentů.

Klíčový význam pro získávání studijní literatury mělo uzavření a prodloužení licenční smlouvy k fondům **Národní digitální knihovny – Covid**. Kompletně byly zpřístupněny digitalizované dokumenty děl dostupných na trhu prostřednictvím digitálních knihoven provozovaných Národní knihovnou ČR a pěti dalšími knihovnami. Studenti, pedagogové a vědečtí pracovníci tak měli a budou mít i nadále do června 2021 zajištěn online přístup také ke všem dílům chráněným autorským zákonem včetně nejnovější literatury.

Od Albertiny icome Praha získala UHK měsíční přístup ke službě **Writefull**. Jedná se o pokročilou opravu odborných textů v anglickém jazyce. Tento nástroj užívá umělé inteligence Deep Learning a disponuje rozsáhlou jazykovou databází. Využívá jazykových modelů, které vycházejí z milionů již publikovaných textů. Navrhuje úpravy nejen grafických chyb, ale i stylů, frází a jednotlivých slovních spojení.

Výuka, exkurze, školení a vzdělávání

Každým rokem na počátku zimního semestru po dohodě s vyučujícími univerzitní knihovna uskutečňuje pro studenty prvních ročníků jedno až dvouhodinové setkání s výkladem o knihovnicko-informačních službách knihovny, o právech a povinnostech uživatelů vyplývajících z knihovního řádu, o základním používání knihovního katalogu, hledání ve volném výběru, podávání žádank na knihy ze skladů, o rezervacích a prodlužování výpůjček. V roce 2020 se uskutečnilo celkem 44 exkurzí po knihovně.

V Mediální studovně se v důsledku předání MS do rukou Pedagogické fakulty uskutečnilo pouze 14 kurzů informační výchovy pro 1. ročníky Ústavu filosofie a společenských věd Filozofické fakulty UHK (charakteristika všech dostupných databází na UHK, vyhledávání v databázích podle klíčových slov vybraných vyučujícím, tvorba citací se zaměřením na citace monografie a článku) a pro studenty 1. ročníku Katedry sociální pedagogiky a Ústavu primární a preprimární edukace Pedagogické fakulty UHK (databáze, vyhledávání v databázích dle požadovaných klíčových slov a tvorba rešerší). V roce 2020 využili pedagogové i studenti individuálních konzultací a poradenství v oblasti databází, citací, rešerší a publikování v rozsahu 68 hodin.

S mimořádným zájmem zaměstnanců Univerzitní knihovny se setkala celodenní exkurze do areálu Hospitalu Kuks a seznámení s historií bývalé Šporkovské knihovny,

V rámci projektu ESF **Strategický rozvoj Univerzity Hradec Králové** proběhlo školení devíti zaměstnanců univerzitní knihovny v oblasti zvyšování komunikativních dovedností v anglickém jazyce.

V roce 2020 se prohloubil zájem zaměstnanců univerzitní knihovny o absolvování školení a získávání dalších informací a dovedností k posílení odborných knihovnických kompetencí. Podařilo se zacílit školení tak, aby korespondovala se záměry karierního růstu jednotlivých zaměstnanců.

V roce 2020 absolvovali zaměstnanci UK tato školení :

5. 2. 2020	Setkání členských institucí CzechELib (AKVŠ)
17. 2. 2020	Proč publikovat v režimu OA (školení UK UHK)
9. 4. 2020	Dimension webinář (Dimension)
28. 4. 2020	Statistics and data presentation (Charlesworth)
19. 5. 2020	Open Science Skilling & Training Programmes Across Europe (Liber)
19.–20. 5. 2020	Konference o personální práci v knihovnách (SVK HK)

17. 6. 2020 Najděte nejvhodnější časopis pro svůj článek (WOS)

29. 6.–3. 7. 2020 Kompetence učícího knihovníka – kurz (SVK Ústí nad Labem)

27. 7. 2020 Přizpůsobte si své WOS (WOS)

24.–28. 8. 2020 Elektronické informační zdroje, kurs (UK UHK)

4. 9. 2020 Universities and the European Open Science Cloud (EUA, Brussels)

9. 9. 2020 Evolution and Transition: EBSCO Research Services, online (EBSCO)

17. 9. 2020 Podpora vědy v knihovnách – OA k vědeckým informacím (Praha)

23. 9. 2020 Jak překonávat prekrastinaci (UHK)

29. 9. 2020 Digitalizace kulturního dědictví (EXON)

1. 10. 2020 Vypilujte své odborné texty v angličtině, online (Writefull)

5. 10.–17. 11. Scopus Cert Global online kurs

6. 10. 2020 Software pro digitalizace kulturního dědictví (EXON)

7. 10. 2020 Dimensions - unikátní nástroj pro hodnocení V&V, online

7. 10. 2020 Vše, co potřebujete vědět o novém rozhraní InCites (Clarivate Analytics)

13. 10. 2020 Predstavujeme IFIclaims: čisté patentové informace, online

14. 10. 2020 Elsevier Open Access workshop (MENDELU)

15. 10. 2020 Práce v EIS Magionu online školení (UHK)

16. 10. 2020 Open Access ve WOS (WebEx)

20. 10. 2020 Otevřené publikování online Nakladatelství MuniPress Brno

21. 10. 2020 Open Science a FAIR data na MU | Open Access Week 2020, online

22. 10. 2020 Úvod do Open Science na FF MUNI (Masarykova univerzita)

22. 10. 2020 Open Access in a Nutshell (UK)

26. 10. -27.10. Basel Sustainable Publishing Forum (MDPI)

29. 10. 2020 Jak usnadnit vědcům sdílení dat, online (Figshare)

3.–4. 11. 2020 Bibliotheca Academica 2020, online (AKVŠ)

7. 11. 2020 Open AIRE, národní workshop 2020 (Open AIRE)

10. 11. 2020 Predátorské časopisy (MENDELU)

16. 11. 2020 Národní úložiště šedé literatury (NTK)

listopad 2020 Scopus Cert Global 2020, online

30. 11. 2020 Rozšířte své bibliografické analýzy normalizovanými metrikami (WOS)

říjen–prosinec Práce s informacemi, online kurs (KISK)

10. 12. 2020 Schůzka celostátní iniciativy OA (AKVŠ)

Kulturní události

Letošní XXIV. ročník celorepublikové akce **Týden knihoven**, byl z důvodu nepříznivé epidemiologické situace přesunut do online prostředí. Což přineslo možnost trvale zachytit a opakovaně se vracet k předtočeným dokumentům nebo živým vysíláním. Díky zakoupení publikací se podařilo naplnit hlavní záměr a cíl – reflektovat nejmodernější poznatky různých oborů prostřednictvím bohaté škály literatury vážící se k jednotlivým oborům studia a vzdělávání na UHK.

Tiskový mluvčí UHK Jakub Novák pozval naše hosty doc. Marii Mackovou a dr. Michala Jareše ke kulatému stolu, aby představili novinky z oblasti detektivního žánru *Příběh falešného copu* a *Dějiny české detektivky*. Mgr. Pavel Blatník představil v živém vysílání ČRo dne 9. října publikaci *Počátky lokální železniční dopravy Českého ráje*. Na webu UHK si mohli zájemci prohlédnout od 6. října pozoruhodný dokument dr. Martiny Bolom Kotari *Klášterní knihovna v Broumovského kláštera vstává z popela*, v Univerzitní knihovně shlédnout výstavu „600. výročí narození českého krále Jiřího z Poděbrad“.

I když probíhal letošní ročník v poněkud jiné podobě, byly naplněny veškeré záměry a cíle. Dokonce se podařilo zabezpečit mnohonásobně širší sledovanost a dopad, a to zejména díky Českému rozhlasu a dokumentu Jakuba Nováka Týden knihoven na UHK, který trvale připomíná tradici a význam celé akce včetně významného garanta a podporovatele vzdělávacích aktivit, kterým je vedle UHK také Královéhradecký kraj. Velký zájem veřejnosti si získal také dokument dr. Martiny Bolom Kotari, který vznikl v rámci výzkumného projektu FF UHK Brána moudrosti otevřená a byl dlouhodobě prezentován na webových stránkách UHK. Byť byla realizace tohoto ročníku mnohem náročnější, lze konstatovat, že dopad celé akce byl mnohem masivnější a virtuální návštěvnost celé akce mnohonásobně vyšší a sledovanější, nežli v předchozích ročnících.

Erasmus a spolupráce UK s dalšími institucemi

Univerzitní knihovna dlouhodobě usiluje o partnerství s kolegy ze zahraničních univerzit, také tuto aktivitu v roce 2020 ovlivnila bezpečnostní opatření koronavirové pandemie. V rámci projektu **Erasmus Staff Mobility for Training** byla zrealizována pouze jedna stáž. Ve dnech 17.–21. srpna 2020 hostovaly na půdě Univerzitní knihovny UHK dvě kolegyně z Varšavské univerzity – Lilliana Nalewajska (Ústřední knihovna Varšavské univerzity) a Aleksandra Masztag (Knihovna Archeologického ústavu Varšavské univerzity).

Program této pětidenní stáže byl zaměřen na komentovanou prohlídku zázemí UK, seznámení se specializovanými službami, elektronickými informačními zdroji a podporou vědy a výzkumu. Velký zájem projevovaly kolegyně o financování EIZ a projekty MŠMT na podporu EIZ, strukturu informačních zdrojů. Během stáže navštívily kolegyně rovněž oddělení internacionalizace a zahraničních vztahů Přírodovědecké fakulty UHK. Součástí programu byla exkurze do Studijní a vědecké knihovny v HK,

Knihovny města Hradce Králové, Knihovny Lékařské fakulty UK a rovněž Biskupské a Trautmanndorfské knihovny Královéhradeckého biskupství. Protože se paní Lilliana Nalewajska specializuje na architekturu knihoven, velmi ocenila možnost návštěvy a dokumentace budov vycházejících z období baroka, přelomu století i současnosti. Trautmanndorfskou knihovnu jsme navštívili v bohatší sestavě společně se zaměstnanci UK a prohlédli jsme si reprezentativně pojatou barokní knihovnu i unikátní historické fondy prvotisků i vzácných tisků z fondů této pozoruhodné knihovny.

S mimořádným zájmem se setkala prohlídka města Hradce Králové jako významného historického, vzdělanostního a architektonického centra.

Navázaná spolupráce přispívá nejen k výměně zkušeností u aktuálně řešených odborných problémů, k posilování komunikativních dovedností v anglickém a případně jiných jazycích, ale také k výměně publikací.

V roce 2020 jsme těsně spolupracovali především se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové, Knihovnou Královéhradeckého biskupství, Knihovnou Muzea východních Čech v Hradci Králové, Národním památkovým ústavem a pracovištěm v Josefově.

Nově vydané pomůcky pro uživatele UK

Pro studenty prvních ročníků jsme vydali v roce 2020 skládačku **První kroky v Univerzitní knihovně UHK** a abychom usnadnili pro zahraniční studenty využívání služeb a fondů Univerzitní knihovny pořídili jsme dotisk brožury **FIRST STEPS in University Library**, v níž najdou zahraniční studenti základní informace o otevírací době, poskytovaných službách, počtu a délce výpůjček, o práci s knihovním katalogem i základní informace k elektronickým informačním zdrojům.

Podpora Open Access publikování, repozitář DSpace, úložiště NUŠL

Podpisem Berlínské deklarace rektorem UHK prof. Ing. Kamilem Kučou, Ph.D. v roce 2019 byl akcentován záměr Univerzity Hradec Králové zveřejňovat výsledky vědy a výzkumu v režimu Open Access. Do ostrého provozu bylo zpřístupněno úložiště dat celouniverzitního repozitáře DSpace, který je propojen se systémem OBD a u vybraných článků a monografií umožňuje přenos dat do DSpace. Garantem funkčnosti DSpace je oddělení CIT, za replikaci a konverzi dat do DSpace odpovídá zaměstnanec UK.

Univerzita Hradec Králové spolupracovala také v roce 2020 s mezinárodní společností CrossRef, posláním této společnosti je online propojování jedinečných, neměnných a trvalých odkazů na dokumenty. Důležitým nástrojem této služby v systému CrossRef je **přidělování identifikátoru DOI**, který na základě této iniciativy univerzitní knihovna přiděluje. DOI zvyšuje citovanost a validitu vědeckých odborných výstupů.

Od roku 2020 Univerzitní knihovna **zajišťuje vložení plných textů certifikovaných metodik do Národního úložiště šedé literatury (NUŠL)** pro splnění povinnosti stanovené MK ČR zveřejnit certifikované metodiky, které vznikly jako výstup z projektů na výzkum a vývoj finančně podpořených MK ČR.

Nejdůležitější aktivity Nakladatelství Gaudeamus

I v roce 2020 pokračovalo Nakladatelství Gaudeamus ve spolupráci s autory při tvorbě monografií a prioritou bylo zvyšování kvality vydávaných titulů včetně podoby obálek. Také pro Gaudeamus znamenal nouzový stav a částečné přesunutí pracovních aktivit grafika do režimu online řadu náročnějších situací.

Své odborné publikace Nakladatelství Gaudeamus nemohlo v roce 2020 nabídnout během 5. Knižním veletrhu návštěvníkům, protože se jeho konání přesunulo do online prostředí, velmi podobná situace nastala u Pedagogických dnů a Noci vědců.

V roce 2020 převzalo Nakladatelství správu celouniverzitního e-shopu, a prodej odborných publikací byl rozšířen o zásilkový prodej reklamních předmětů. E-shop získal novou vizuální podobu a stěžejní bylo jeho nové umístění na webových stránkách univerzity. Jeho obrat se zvláště v době nouzového stavu významně zvýšil. V roce 2020 se zvýšil počet odesílaných zásilek, převážně odborné literatury z produkce UHK.

V roce 2020 pokračovalo nakladatelství ve spolupráci se slovenskými univerzitními nakladatelstvími a podařilo se vydat celkem čtyři tituly zahraničním univerzitám.

Nově zahájilo v roce 2020 Nakladatelství Gaudeamus spolupráci s externím grafikem Bohumilem Morávkem z důvodu dlouhodobé nepřítomnosti stávajícího grafika na pracovišti.

Nakladatelství Gaudeamus spolupracovalo v roce 2020 s fakultami při vydávání publikací, které byly výstupy projektů. V případě publikace dr. Martiny Bolom Kotari díky podpisu licenční smlouvy s Národní technickou knihovnou zabezpečilo požadavek na uložení plného textu publikace do NUŠL – **Národního úložiště šedé literatury**. V roce 2020 získaly celkem tři publikace z produkce Gaudeamu **indexaci ve WOS**.

Opět pristoupilo nakladatelství k podání návrhu publikace na ocenění přidělované MŠMT a PNP **Nejkrásnější česká kniha roku 2020**. Byla vybrána publikace Václava Nováka *Cihla – Velké téma v malém*, absolventa FF UHK oboru Prezentace a ochrana kulturního dědictví.

V roce 2020 vydalo Nakladatelství Gaudeamus celkem 32 publikací. Zadavatelem třinácti publikací byla Pedagogická fakulta, tři publikace byly vydány pro Fakultu informatiky a managementu, dva tituly pro Přírodovědeckou fakultu, osm titulů pro Filozofickou fakultu, dva tituly vydal rektorát a čtyři tituly byly vydány pro zahraničního zadavatele (tři pro Trnavskou univerzitu v Trnavě a jeden pro Univerzitu v Prešově). Prostřednictvím internetového prodeje bylo odesláno celkem 187 zásilek. Nakladatelství Gaudeamus pokračovalo v roce 2020 v nahlašování vydaných titulů pro kolektivní správu děl agentuře DILIA

a získalo za uplatnění autorských práv finanční **prostředky ve výši 63.172 Kč**.

Nakladatelství posílilo v roce 2020 poradenské služby pro autory, kteří se zajímají o možnost publikovat svá díla v režimu Open Access a možnost zveřejnit svá díla v institucionálním repositáři DSpace.

Pro optimalizaci spolupráce s autory Nakladatelství Gaudeamus znovu precizovalo dokumenty – *Zásady vydávání publikací v Nakladatelství Gaudeamus, Náležitosti předávaného rukopisu, Základní typografická pravidla pro psaní odborných textů*.

Protože vydavatelská činnost každé univerzity náleží k jejím významným odborným výstupům, Nakladatelství Gaudeamus usiluje nejen o rozšíření počtu vydávaných titulů, ale rovněž o kvalitu vydávaných děl a získání ocenění udělovaných v České republice v oblasti významných publikačních počinů.

1. Uspořádání knihovny

Ústřední/hlavní knihovna	1
Pobočkové knihovny	3
Příruční knihovny	11

2. Klasický knihovní fond

Počet fyzických jednotek celkem	280 900	
Úbytky knihovních jednotek za rok	4 968	
Počet titulů seriálových publikací	99	
V tom	pouze v tištěné formě	93
	pouze v elektronické formě	6
	v obou formách	0
Počet exemplářů seriálových publikací	395	
Počet knihovních jednotek ve volném výběru knihovny	130 120	

3. Zpracování knihovního fondu

	celkem	
Katalogizace nově	2 223	
V tom	české	943
	cizojazyčné	1 280
	rekatalogizace	67
Opravy bibliografických záznamů	311	
Autority celkem	1 453	
V tom	nově vytvořené	1 000
	opravené	453
Harmonizace s NK ČR	26	

4. Výpůjční a další služby

Absenční výpůjčky celkem	71 874	
V tom	počet prvních výpůjček	33 158
	počet prodloužení	38 909
	krátkodobé výpůjčky	85
	výpůjčky kateder	0
Objednávky ze skladu	1 910	
Rezervace	912	
Školení v knihovně	44	
Počet účastníků školení	215	
Upomínky	11 422	

Počet míst ve studovnách	160
S připojením WIFI	160

4.1 MVS a MMVS požadovaná

MVS a MMVS – požadavky celkem	128
Z toho realizované MVS – výpůjčkou	85
Z toho realizované MVS – kopie v tištěné podobě	20
Z toho realizované MVS – elektronická kopie	0

4.2 MVS poskytovaná

MVS – poskytovaná -požadavky	4
do jiných knihoven – výpůjčkou	2
do jiných knihoven – kopie v tištěné podobě	0
do jiných knihoven – elektronická kopie	0

5. Čtenáři

Počet registrovaných čtenářů	4 311
Z toho uživatelé kategorie veřejnost	84
Počet návštěvníků v knihovně	16 250

6. Mediální studovna

Rešerše zpracované	153
Počet hodin školení organizovaných pro uživatele	14
Počet účastníků školení	201
Počet účastníků výuky zajišťované knihovnou	
Počet hodin výuky zajišťované knihovnou	

7. Personální obsazení knihovny

Kvalifikace – VŠ	9
Kvalifikace – SŠ	6
Kvalifikace – ZŠ	0

Osoby celkem	15
Úvazek celkem	14

8. Tituly vydané v Nakladatelství Gaudeamus

Odborné knihy (recenzované monografie)	13
Sborníky	8
Učebnice, skripta	1
Účelové publikace	10
Vydané tituly celkem	32

Statistiky – Databáze 2020

Celkový zájem o databáze

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Plný text	3342	4097	4610	5530	3142	3309
Hledání	12151	10745	13760	14665	10672	7064

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
21835	2598	3132	6708	4601	4523	67427
5179	6226	8445	15593	10895	7640	123035

Platformy

Název	Poskytovatel	Plný text	Hledání
ACM Digital Library	ACM	520	1455
EbscoHost	EBSCO	7243	31587
JSTOR	JSTOR	6165	10506
Sage	Sage	3273	520
ScienceDirect	Elsevier	32343	6975
Scopus	Elsevier	Cit. DBS	10441
SpringerLink	SpringerNature	17883	1891
Web Of Science	Clarivate	Cit. DBS	59660
Celkem		67427	123035

EbscoHost

Zájem

Plný text: 7243

Hledání: 31587

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Plný text	335	332	1300	1879	240	219
Hledání	1826	2092	6511	7536	1189	949

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
135	239	207	1103	907	347	7243
228	1715	1822	3940	2631	1148	31587

JSTOR

Zájem

Plný text: 6165

Hledání: 10506

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Plný text	431	570	711	780	597	400
Hledání	2075	1172	1493	1173	1150	780

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
206	330	265	551	696	628	6165
574	593	138	369	504	485	10506

ScienceDirect

Zájem

Plný text: 32343

Hledání: 6975

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Plný text	1339	1889	1703	1726	1475	1878
Hledání	535	1144	1059	501	121	419

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
13107	1072	1594	2939	1578	2043	32343
284	123	213	1682	527	367	6975

Scopus

Zájem

Plný text: No data – Citační databáze

Hledání: 10441

Hledání abstraktů: 4846

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Hledání	1243	1249	656	612	534	572
Hledání abstraktů	1263	856	506	No data	672	625

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
580	504	1301	1385	1066	739	10441
563	361	No data	No data	No data	No data	4846

SpringerLink

Zájem

Plný text: 17883

Hledání: 1891

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Plný text	957	1084	709	942	629	651
Hledání	No data	No data	No data	No data	No data	No data

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
7720	582	831	1629	1083	1066	17883
No data	No data	No data	1017	475	399	1891

Web of Science

Zájem

Plný text: No data – Citační databáze

Hledání: 59660

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Hledání	5842	4541	3718	4811	7651	4321

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
3504	3241	4955	7109	5588	4379	59660

ACM Digital Library

Zájem

Plný text: 520

Hledání: 1455

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Plný text	74	35	46	18	10	17
Hledání	578	481	286	4	2	7

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
51	43	42	106	54	24	520
6	14	4	20	31	22	1455

Sage

Zájem

Plný text: 3273

Hledání: 520

2020	leden	únor	březen	duben	květen	červen
Plný text	206	187	141	185	191	144
Hledání	52	66	37	28	25	16

červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
616	332	193	380	283	415	3273
3	36	12	71	73	101	520

**Výroční zpráva Univerzitní knihovny
Univerzity Hradec Králové
za rok 2020**

Text:

Mgr. Olga Halamová, PhDr. Marie Otavová

Statistiky využívání databází :

Ing. Petr Palko, Mgr. Barbora Kubátová

Statistiky odborných výkonů:

odborní zaměstnanci Univerzitní knihovny
a nakladatelství Gaudeamus

Fotodokumentace:

Bc. Tereza Makovská, Archiv UHK

Grafika a sazba:

Luděk Joska

Elektronické vydání a archiv dostupné na:

<https://www.uhk.cz/cs/univerzita-hradec-kralove/uhk/celouniverzitni-pracoviste/univerzitni-knihovna/o-knihovne#dokumenty>

©Univerzitní knihovna Univerzity Hradec Králové 2021

Hradec Králové, 2021